

Informace pro oznamovatele:

a) Zákaz poskytnutí údajů třetí osobě

Příslušná osoba neposkytne třetí osobě informace, které by mohly zmařit nebo ohrozit účel podávání oznámení.

Do evidence údajů o přijatých oznámeních a k dokumentům souvisejícím s oznámením – uchovávaným povinným subjektem má přístup pouze příslušná osoba.

Informace o totožnosti oznamovatele a osoby podle § 4 odst. 2 písm. a) až h) zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů, je možné poskytnout jen s jejich **písemným souhlasem**, ledaže je příslušná osoba povinna tyto informace poskytnout příslušným orgánům veřejné moci podle jiných právních předpisů.

Poskytuje-li příslušná osoba informaci o totožnosti oznamovatele orgánu veřejné moci, je povinen o tom předem oznamovatele vyrozumět s důvody, pro které je povinen informaci o totožnosti poskytnout, a umožnit oznamovateli, aby se k poskytnutí informace vyjádřil.

Na všechny osoby včetně osob příslušných a oznamovatelů se rovněž vztahuje povinnost oznamovat vyjmenované trestné činy podle § 368 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

b) Posuzování oznámení

Příslušná osoba je povinna **posoudit důvodnost oznámení** a písemně vyrozumět oznamovatele o výsledcích posouzení **do 30 dnů** ode dne přijetí oznámení. V případech skutkově nebo právně složitých lze tuto lhůtu prodloužit až dvakrát, vždy o 30 dnů.

O prodloužení lhůty a důvodech pro její prodloužení je příslušná osoba povinna oznamovatele písemně vyrozumět před jejím uplynutím.

- Zjistí-li příslušná osoba při posuzování důvodnosti oznámení, že nejde o oznámení podle tohoto zákona, bez zbytečného odkladu o tom písemně vyrozumí oznamovatele.
- Je-li oznámení vyhodnoceno jako důvodné, příslušná osoba povinnému subjektu navrhne opatření k předejití nebo nápravě protiprávního stavu. Je-li oznámení podáno u příslušné osoby povinného subjektu, pro který oznamovatel nevykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, navrhuje příslušná osoba nápravná opatření osobě, pro kterou oznamovatel vykonává práci nebo jinou obdobnou činnost, nevylučuje-li to povaha věci. Nepřijme-li povinný subjekt opatření navržené příslušnou osobou, přijme k předejití nebo nápravě protiprávního stavu jiné vhodné opatření; to neplatí, jde-li o opatření navržené jiné osobě než povinnému subjektu, který tuto příslušnou osobu určil.

c) Jak postupovat v případě odvetných opatření

Za hlavní ochranné opatření lze považovat zákaz uplatnění odvetného opatření vůči oznamovateli a dalším chráněným fyzickým i právnickým osobám (např. kolegům, pomocníkům oznamovatele, osobám oznamovateli blízkým, právnickým osobám, jejichž společníkem je oznamovatel atd.) a zákaz umožnit uplatnění odvetného opatření, který dopadá na povinné subjekty.

Odvetným opatřením se rozumí „jednání nebo jeho opomenutí v souvislosti s prací nebo jinou obdobnou činností oznamovatele, které bylo vyvoláno učiněním oznámení a které oznamovateli nebo osobě podle odstavce 2 písm. a) až h) může způsobit újmu“.

Takovým odvetným opatřením může být dle zákona o ochraně oznamovatelů zejména:

- rozvázání pracovního poměru nebo neprodloužení pracovního poměru na dobu určitou,
- zproštění výkonu služby, zařazení mimo výkon služby nebo skončení služebního poměru,
- zrušení právního vztahu založeného dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti,
- odvolání z místa vedoucího zaměstnance nebo ze služebního místa představeného,
- uložení kárného opatření nebo kázeňského trestu,
- snížení mzdy, platu nebo odměny nebo nepřiznání osobního příplatku,
- přeložení nebo převedení na jinou práci nebo na jiné služební místo,
- služební hodnocení nebo pracovní posudek,
- neumožnění odborného rozvoje,
- změna pracovní nebo služební doby,
- vyžadování lékařského posudku nebo pracovnělékařské prohlídky,
- výpověď nebo odstoupení od smlouvy, nebo
- zásah do práva na ochranu osobnosti.

Ochrany před odvetnými opatřeními se nelze vzdát ani je nelze omezit žádnou dohodou či podmínkami pracovního poměru či obdobného pracovního vztahu.

Oznamovateli náleží ochrana podle zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů, pokud:

- nepodal vědomě nepravdivé oznámení a
- podal oznámení v souladu se zákonem buď prostřednictvím vnitřního oznamovacího systému, externího oznamovacího systému Ministerstva spravedlnosti, nebo učinil uveřejnění, případně oznámení podali přímo jinému příslušnému orgánu veřejné moci.

Ochrana náleží také dalším osobám podle § 4 odst. 2 písm. a) až h) zákona.

V případě porušení zákazu uplatnění odvetných opatření se oznamovatel bude moci vůči původci odvetného opatření domáhat ochrany před soudem. V rámci občanského soudního řízení disponují oznamovatelé v postavení žalobce následujícími procesními výhodami: obráceným důkazním břemenem (žalovaný musí prokazovat, že tvrzené odvetné opatření bylo motivováno jinými důvody než podáním oznámení) a možnost navrhnout nařízení předběžného opatření bez povinnosti skládat jistotu. Osoby ve služebním poměru mohou odvolacímu orgánu navrhnout odkladný účinek rozhodnutí, které má znaky odvetného opatření, nebo pozastavení jeho vykonatelnosti.

d) **Vědomě nepravdivé oznámení**

Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že podá vědomě nepravdivé oznámení. Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 50 000 Kč. Oznamovatel může být za podání nepravdivého oznámení rovněž odpovědný podle jiných právních předpisů.